

XIV.

Om „Breviarium Arhusiense“.

Under Titel »Helgendyrkelse i Danmark« har Frøken Ellen Jørgensen til Erhvervelse af den filosofiske Doktorgrad 1909 udgivet et Skrift med Undertitel: »Studier over Kirkekultur og kirkeligt Liv fra det 11. Aarhundredes Midte til Reformationen«. Dette Skrift, ligesom Forfatterindens tidligere Besvarelse af en af Videnskabernes Selskabs udsat Prisopgave¹⁾, vidner om en ualmindelig Flid

¹⁾ Fremmed Indflydelse under den danske Kirkes tidligste Udvikling. Kbhvn. 1908. 4°.

og Lærdom, og kan med Føje kaldes en Prydelse for vor kirkehistoriske Litteratur. Blandt de mange, højst interessante Uddrag af og Henvisninger til gamle, hidtil kun lidet ænsede Kilder, som ovennævnte Skrift indeholder, fortjener følgende Bemærkning vedrørende det 1519 trykte Breviarium Arhusiense¹⁾ særlig Opmærksomhed:

»Aarhus Breviar fængsler Opmærksomheden ved et »Stof, der afviger fra de andre danske Breviarers Indhold »og synes samlet med Omhu fra mange Egne; fremdeles »har Aarhus Breviar i videre Omfang end noget andet »dansk Breviar Hymner, der ene findes i denne Bog og »derfor med største Sandsynlighed maa anses for at være »digtede i Stiftet. Foran i Bogen læses: »Breviarium juxta »lecturam ordinariam chori Arhusiensis. Exactissima diligencia emendatum. Summa vigilantia correctum. Multisque »pulcherrimis novis, que in antiquis non continentur, historiiis refertum²⁾ — —. Kapitlet har bekostet Bogens »Udgivelse, men Spørgsmaalet er: Hvem blandt Præsterne »ved Aarhus Domkirke først i det 16de Aarhundrede kan »tænkes at have haft den Sans og Indsigt, hvorom Breviaret med dets Særpræg bærer Vidnesbyrd³⁾?«

Hvad Besvarelsen af det her fremsatte Spørgsmaal angaar, mener jeg, at der med Føje kan henvises til, at Aarhus Gejstlighed den Gang havde en Mand i sin Midte, som baade efter sin Stilling og sine Evner kan formodes at være den efterspurgte Forfatter: Det er Dr. Morten Børup, der var Kantor i Domkapitlet. Denne Prælats Op-gave var det nemlig at forestaa eller dog have Opsyn med alt Gudstjenesten vedrørende — altsaa netop hvad Breviaret har til Formaal at ordne. At han var latinsk Digter, vil vel heller ingen nægte, der kjender hans skønne Vaarsang og hans ejendommelige Digt om de danske Stifts-

¹⁾ Om dette se Bruun, Aarsberetn. fra det kgl. Bibliothek I, 276 f.

²⁾ Heraf synes at fremgaa, at der har existeret en ældre, nu forsvunden Udgave af Aarhus-Breviaret.

³⁾ E. Jørgensen. Helgendyrkelsen, S. 66.

stæder, samt véd, at han har forfattet flere nu tabte dramatiske Arbejder — selvfølgelig latinske og byggede over bibelske Emner¹⁾. — Tager man alt dette i Betragtning, forekommer det mig, at man, om end ikke med fuld Visshed, dog med stor Sandsynlighed kan pege paa Morten Børup som den, hvem de for Aarhus-Breviaret ejendommelige Bestanddele skyldes, der efter Frøken E. Jørgensens skarpsindige Iagttagelse giver dette Skrift en fremragende Plads blandt de ret talrige liturgiske Skrifter, der ere os levnede fra vor Middelalders sidste Menneskealder²⁾.

H. F. R.

¹⁾ Kh. Sml. 5. III, 1—13.

²⁾ Se Bruun, Aarsberetn fra det kgl. Bibl. II, 370.